

Przymus bezpośredni skodyfikowany

Kategoria: Komisja Wspólna Rządu i Samorządu Terytorialnego

Opublikowano: czwartek, 14, lipiec 2011 15:53

Grzegorz P. Kubalski

Odsłony: 2221

Użycie środków przymusu bezpośredniego w demokratycznym państwie prawnym – jako stanowiące istotne naruszenie sfery praw i wolności obywatelskich – musi być ograniczone do szczególnie uzasadnionych przypadków. Co więcej – odpowiednie przepisy prawa powinny być jasne i czytelne. Obecny stan prawny nie spełnia tych warunków.

Do takiego wniosku doszedł Rzecznik Praw Obywatelskich w wyniku otrzymywanych od obywateli wniosków, zawierających niepokojące informacje na temat praktyki używania środków przymusu bezpośredniego, jak i własnych analiz zainicjowanych badaniem podstaw prawnych używania środków przymusu bezpośredniego przez funkcjonariuszy Centralnego Biura Antykorupcyjnego. Efektem był zarówno wniosek do Trybunału Konstytucyjnego w przedmiocie zgodności z Konstytucją niektórych regulacji oraz wystąpienie skierowane w dniu 20 listopada 2007 roku do Prezesa Rady Ministrów ze wskazaniem, iż nie we wszystkich ustawach regulujących kwestie zastosowania przymusu bezpośredniego został spełniony konstytucyjny wymóg precyzyjności i kompletności uregulowania podstaw do ingerowania w prawo wolności i nietykalności osobistej. Wagi stanowisku RPO dodał fakt, iż w dniu 10 marca 2010 roku Trybunał Konstytucyjny wyrokiem w sprawie o sygn. U 5/07 orzekł, że jeden z przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 17 listopada 2006 roku w sprawie środków przymusu bezpośredniego stosowanych przez funkcjonariuszy Centralnego Biura Antykorupcyjnego jest niezgodny tak z odpowiednią ustawą, jak i Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej. Sytuacja ta wymusiła podjęcie prac nad nową ustawą o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej. Jej założenia trafiły właśnie do Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego.

Jak wskazują projektodawcy celem uchwalenia ustawy o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej jest wprowadzenie kompleksowych zmian w systemie prawa, zmierzających do uporządkowania i ujednoczenia regulacji dotyczącej użycia środków przymusu bezpośredniego oraz broni palnej przez uprawnionych, w tym:

- określenie jednolitych wyrażeń ustawowych związanych ze stosowaniem środków przymusu bezpośredniego i broni palnej. Koniecznym wydaje się nie tylko ujednoczenie nazewnictwa samych środków przymusu bezpośredniego (obecnie stosowane są równolegle takie określenia jak np. pałka służbowa, teleskopowa, wielofunkcyjna), czy broni (broń palna, broń bojowa), ale nawet tak podstawowych wyrażeń jak: „stosowanie środków przymusu bezpośredniego” czy „użycie środków przymusu bezpośredniego” (albo broni palnej). Projektodawcy podkreślają, że poszczególne ustawy posługują się wyrażeniem „użyć” – np. ustawa o Policji, albo „stosować”, a niektóre z nich obu tymi wyrażeniami, np. ustawa o Służbie Więziennej, gdzie wyraz „stosować” odnosi się do środków przymusu bezpośredniego, a wyraz „użyć” do broni palnej. Konieczne wydaje się zatem wprowadzenie w tym zakresie jednolitej nomenklatury. Zgodnie z projektem założeń „użycie” odnosić się będzie do użycia środków przymusu bezpośredniego lub broni palnej wobec osoby, natomiast „wykorzystanie środków przymusu bezpośredniego lub broni palnej” – w innych celach (np. wobec zwierząt, które bezpośrednio zagrażają życiu lub zdrowiu uprawnionego lub innej osoby, wobec przedmiotów, w celu zatrzymania pojazdu, pokonania przeszkody, czy oddania strzału ostrzegawczego, przekazania alarmu lub wezwania pomocy).
- określenie jednolitego katalogu środków przymusu bezpośredniego, w tym ujednoczenie i doprecyzowanie nazewnictwa i kategoryzacji niektórych środków przymusu bezpośredniego: kajdanek, pałki służbowej, środków przeznaczonych do obezwładniania i konwojowania, środków powodujących dysfunkcję niektórych zmysłów lub organów, przedmiotów przeznaczonych do

Przymus bezpośredni skodyfikowany

Kategoria: Komisja Wspólna Rządu i Samorządu Terytorialnego

Opublikowano: czwartek, 14, lipiec 2011 15:53

Grzegorz P. Kubalski

Odsłony: 2221

obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej, urządzeń i środków służących do zatrzymywania oraz unieruchamiania pojazdów mechanicznych;

- ujednoczenie przypadków użycia lub wykorzystania środków przymusu bezpośredniego i broni palnej przez poszczególne uprawnione podmioty, w szczególności: rezygnacja z określenia „czynna napaść” na rzecz wyrażenia „bezpośredniego zamachu” oraz doprecyzowanie przypadków użycia lub wykorzystania środków przymusu bezpośredniego i broni palnej;
- ujednoczenie zasad użycia lub wykorzystania broni palnej i środków przymusu bezpośredniego, w tym wskazanie ogólnych dyrektyw (zasad) dotyczących używania lub wykorzystywania poszczególnych środków przymusu bezpośredniego i broni palnej;
- ujednoczenie zasad postępowania przed i po użyciu lub wykorzystaniu środków przymusu bezpośredniego i broni palnej, w szczególności wskazanie ogólnej dyrektywy (zasady) użycia lub wykorzystania broni palnej, rezygnacja ze strzału ostrzegawczego jako zasady, ujednoczenie skróconej procedury przed użyciem broni palnej – rezygnacja z okrzyku nazwy formacji, ujednoczenie zasad postępowania po użyciu lub wykorzystaniu środków przymusu bezpośredniego i broni palnej – dopuszczenie możliwości odstąpienia od zabezpieczenia miejsca zdarzenia, dołączenie nowej przesłanki do odstąpienia od udzielenia pierwszej pomocy;
- ujednoczenie dokumentowania użycia lub wykorzystania broni palnej i środków przymusu bezpośredniego.

Warto dodać, że przedłożone do zaopiniowania założenia zdecydowanie, pozytywnie wykraczają poza standard do jakiego zdążyła nas przyzwyczaić strona rządowa.